

מסורת הש"ס

(א) סנהדרין (נ"ה) ט"ז
(ב) סנהדרין (נ"ה) ט"ז
(ג) [לעיל ד:י] (א) [נכס"א]
(ד) [נכס"א] וכן [לעיל]
(ה) [נכס"א] וכן [לעיל]
(ו) [נכס"א] וכן [לעיל]
(ז) [נכס"א] וכן [לעיל]
(ח) [נכס"א] וכן [לעיל]
(ט) [נכס"א] וכן [לעיל]
(י) [נכס"א] וכן [לעיל]

הנהגות מהר"ב
רנשבורג

(א) ת"ח"ה על פי הדבור
וכי דלא הו"ל על פי הדבור
כ"ב עין תפארת שמואל
רנשבורג על מהרש"א

מוסף רש"י

סנהדרין. אף של כ"ה
היתה כחצי גורן
עגולה. צענולה היו
יושניו כדי שיהיו כולן רואין
זה את זה. לפי שאם
היו יושניו בצורה און פני
הראשונים רואין זה את זה,
וצענולה שמה און יושניו
לפי שזכרין צענו דבין
והעדים ליכנס לדבר כפי
כולם. שיהיו כולן רואין
את העדים ומהקדקין
בדבריהם ולא שיהיה פני
העדים לזרעו וזאמריהם
לו (סנהדרין ד:י). מומר
לערלות. מבעט במזבח
זו (ש"ע ד:י). להוציא
את המומר. דלוי מקבלין
קרבנות. דמכס משמע
מקבלת (ש"ע ד:י). מוכס
בכס חלקתה.
לחלוץ את המומר (קטן
יג). מדכתיב הוי מיעוט
גבי ישראל וכן כתיב
כי יקריב מן האדם
קרבן. ש"מ ישראל הוא
חלקו ומיעוט מומר, ולא
באומות. שנקבלין קרבן
מכולם. כדכתיב איש מה
מ"ל איש איש, לרבות
את הנכרים שזכרין נדרים
ונדבות ישראל (ש"ע ד:י).
דלפולו המינין שזכרין
(קטן יג). שדומים
לבהמה. רשעים ששבו
עמלם כבהמה שזניה
מכרת את גופלה. מקבלין
מזן קרבן (ש"ע ד:י).
מקבלין קרבנות. של
נדרים. מפורשעני ישראל.
דהאי קרבן נדרים ונדבות
(ש"ע ד:י). דכתיב כי יקריב
מזבח. כדו שיחזור איש
בתשובה. דלוי דמיון לזו
דברים מן לא דהיי (ש"ע ד:י).
אלא לאו הכי קאמרי.
מקבלין קרבנות מפורשעני
ישראל המומרים לדבר
אחד. חוק מן המומר לנסך
את היין או לחלל שבת,
דכוממר לכל המורה דמי,
דלמיטע לוי מנס ואלא
כולנס (ש"ע ד:י).

רבינו גרשום

דלאו עצי"ז הוי: אלא
מעתה כסוסי כסוסי הכי
נמי מן דלא הוי מפלגי
סוסי דיהושפט מסוסי
דאחאב. הכא נמי מאי
דהויא עלי ועילוי עמי

לא הוה מפלגי נפשיה מיניה. לא היה יהושפט נזהר ונצל ממנו
משום חשד כלל אלמלא אע"ג דמומריה לעבודת כוכבים היה לא הוי
מומר לכל התורה כולה: **כעמי כעמך**. דמשמע הכי סאמא
כמותיו דסומכין עליהו: **כסוסי כסוסי** ה"ל. דלענין אכסור והימר

לא הוה מפלגי נפשיה מיניה מנלן אילימא
מדכתיב ויכמוני כמוך כעמי כעמך אלא
מעתה כסוסי כסוסי הכי נמי אלא מה דהוי
אסוסין דהוי אסוסי ה"ל מאי דהוי עלך ועילוי
עמך תיהוי עלי ועילוי עמי אלא מהכא
ומלך ישראל ויהושפט מלך יהודה וישובים
איש על כסאו מלובשים בגדים בגורן פתח
שער שומרון מאי גורן אילימא גורן ממש אמו
שער שומרון גורן הוה אלא כי גורן (ד) דתנן
סנהדרין היתה כחצי גורן עגולה כרי
שיהו רואין זה את זה לימא מסייע ליה
והעורבים מביאים לו לחם ובשר בבקר
ולחם ובשר בערב (ו) ואמר רב יהודה אמר רב
מבי מבחי דאחאב על פי הדבור שאני מאי
עורבים אמר רבינא עורבים ממש א"ל רב
אדא בר מניומי ודלמא תרי גברי דהוי שמייהו
עורבים מי לא כתיב ויהרגו את עורב בצור
עורב ואת זאב וגו' א"ל איתרמאי מילתא
דתרוייהו הוה שמייהו עורבים (ז) ודלמא על
שם מקומן מי לא כתיב וארם יצאו גדודים
וישבו מארץ ישראל נערה קטנה וקשיא לן קרי
לה נערה וקרי לה קטנה וא"ר פדת קטנה דמן
נעורין. וה"ל אע"ג דלאו כלל בני
המקום קאמר שהיה ודאי לכולן לא
גילה שהיה נחזה היה מ"מ אכרע
למימר דתרי גברי הוו וקראן על
שם מקומן ואין מוכיר שם: **עורביים**
מבעי לוי. דלאו אחי למטעי צעורבים
ממש: **ישראל מעליה הוא**. דאנוס
הוא: **אי נימא מומר לדבר אחד**.
לאחד מכל המצות לאשמועין דלא
הוה מומר לכל התורה כולה: **של**
כדכתיב זה נקודה בכל התורה.
דכתיב (נחמד טו) וכי תשנו ולא
תעשו את כל המצות האלה וגו' וילפינן
זהויות (דף טז). דצעודת כוכבים
מיירי: **מומר לאוסו דבר**. לשחיטה
ולתאבון ואיטריין לאשמועין דלא
נימא כיון דשש צדיקס הימירא דמי
ליה אלא ודאי כאיסורא דמי ליה
ולתאבון הוה דעבר עליה וכי מומנין
ליה סכין לא שזיך הימירא ואכיל
איסורא: **מכס**. אדם כי יקריב מכס
קרבן וגבי נדר או נדבה כתיב דהא
כי יקריב משמע כשיצאו להקריב:
לחלוץ המומר. שאין מקבלין נדבמו:
מכס כנס חילוקא. כלומר מדכתיב
האי מיעוטא כשראל ולא בצומות
דכתיב איש אישא נדבית ישראל אשר
לומר איש איש לרבות העובדי כוכבים
קרבן דמשמע ולא כל האדם שמע
יזעם הדומה לנחמה. שאין מקיימין את המצות
(דף מ). וצבורות (דף מה). וצבורות
וכן הוא אומר (מ"ב ג) מלך מואב פשע בי והיינו מומר. ולקמן מפרש לה ואילן: **ומנסך את היין**. לעבודת כוכבים: **אי מומר לדבר אחד קשיא מליעפא**. דקתי מקבלין אסיפא: **אלא לאו ה"ק**. מקבלין קרבנות מפורשעני ישראל צומות לדבר אחד חוץ מן המומר לנסך את היין ולחלל שבתות דהיינו חמירי אלמלא מומר לעבודת כוכבים כמומר לכל התורה כולה דמי. האי מנא חמירא ליה שבת כעבודת כוכבים דהעובד עבודת כוכבים כופר בהקדשה והמחלל שבת כופר במעשיו ומעיד שקר שלא שבת הקדשה במעשה בראשית: **והא מהכא נפקא מהכא נפקא**. דאין מקבלין קרבן מן המומרים

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

ה.

ע"פ פי הדבור שאני. וא"ת ולמאי דס"ל אדלח הוי ע"פ הדבור
תקשי דהא אמר רב זשור שנתעלס מן העין אכסור לקמן (דף
ה). ויש לומר דזה היה יודע שהיה סומך ע"פ הדבור דלאו משל
עובד כוכבים קא מייתי אלא לא ס"ד שזא הדבור להמיר האכסור
שחיתות עובדים דלחאב:

קרי זה נערה וקרי זה קטנה.
צפרק צמחא דסוטה (דף מו):
דריש נערים שהיו מנוערים מן
המצות והלא לא שייך למדרש הכי:
דמן נעורין. שם מקום דכתיב
(צד"ה א ז) למורח נעורין
ולמעור גור: **עורביים מבעי**
ליה. ואף על גב דכתיב עורבים
מזרים ולא כתיב עורביים מזריים
התם ליכא למיעט: **מכס** ולא
בולבם דלחוציא את המומר. מימא דהא
איטריין לכדדשינן כריס לולב הגוול
(סוטה דף ג). אי לפני יאוש אדם כי
יקריב מכס אמר רחמנא והאי לאו
לדיה הוה וי"ל דהתם לאו משום
דמיפוק לן מהאי קרא גוול לפני
יאוש דהאי מציתו נפקא כדאמרין
צמרכזה (צ"ק דף טו): קרבנו ולא
הגוול לימא דלילמא לפני יאוש ל"ל
קרא כלומר וכי יכול להקדיש צימו
אמר רחמנא ולא מייתי התם קרא
דכי יקריב ואלא לומר דקרבן אמר
רחמנא והאי לאו קרבן הוה שאין
ציוו להקדיש לפני יאוש וי"ל ועוד וי"ל
דמתי שמעין ממכס ולגילה
מקודשת איטריין (ו) ומציתו לא
נפקא אלא שזא עמלת לשם מוכה:
כדי שיחזרה בהם בתשובה. לאו
טעמא דקרא קא דריש אלא נותן טעם
לדבר וימדדנין מהא מומר (ז) לדבר
אחד טפי ממומר לכל המורה כולה ולא
מוקמינן קרא צמילמא אחרימי וקאמר
דמומר לדבר אחד צקל יחזור צמחזה
ולכן מקבלין מהא כדי שיחזרו:
מעס

המורה עבודת כוכבים שכל הכופר בה כמורה בכל התורה כולה אלא מומר
לאותו דבר וכדכתיב מיתבי "מכס" ולא כולבם דלחוציא את המומר מכס בכס
חלקתי ולא באומות מן הבהמה להביא בני אדם שדומים לבהמה מכאן
אמרו מקבלין קרבנות מפורשעני ישראל כדי שיחזרו בהן בתשובה חוץ
מן המומר ומנסך את היין ומחלל שבתות בפרהסיא הא גופא קשיא
אמרת מכס ולא כולבם דלחוציא את המומר והדר תני מקבלין קרבנות
מפורשעני ישראל הא לא קשיא רישא (א) מומר לכל התורה כולה מציעתא מומר
לדבר אחד אימא סיפא חוץ מן המומר ומנסך את היין ומחלל שבת בפרהסיא
האי מומר היכי דמי אי מומר לכל התורה כולה היינו רישא ואי מומר לדבר
אחד קשיא מציעתא אלא לאו והכי קאמר חוץ מן המומר לנסך את היין ולחלל
שבתות בפרהסיא ואלמא מומר לעבודת כוכבים הוה מומר לכל התורה
כולה ותיובתא דרב ענן תיובתא והא מהכא נפקא מהתם נפקא

מכס
לאו קרבנו הוה וכו' (ח) ועוד וי"ל דתרי שמעין ממכס ולגולה המקודשת אצטריך דמכיתו לא נפקא. וז"ל ב"ה בתוס'
כ"י ועיל דתרי ש"מ וגולה המקודשת אצטריך שלא עלתה לשם חובה דמקרא בדרש לפניו ולאוהיו דהיינו אדם
וקרבן. ובס"י אחר כחוב ג"א ועיל דתרי שמעין ממכס וגולה המקודשת אצטריך שלא עלתה לו לשם חובה: (ט) אלא
נותן טעם לדבר אלא דמרכין מומר לדבר אחד:

עין משפט
נר מצוה

טו א מ"י פ"א מהלכות
סנהדרין הלכה ג:
טז ב מ"י פ"ב מהלכות
ע"ז הלכה ד:
יז ג מ"י פ"ג מהלכות
מעשה הקרבנות הלכה
ד [נכס"א] מהלכות שגגות
הלכה ז:
יח ד מ"י פ"ג מהלכות
מע"ה הלכה ג:
יט ה מ"י שם הלכה ד:
ו [נכס"א] מהלכות שבת
הלכה ט"ו:
ז [נכס"א] מהלכות ע"ז
הלכה טו [נכס"א] י"ד סימן
ב ספיקא ה:

תורה אור השלם

1. ויאמר אל יהושפט
החלף אתי לפלחמה
רמח גלעד ויאמר
יהושפט אל מלך ישראל
במוני כעמי כעמך
בסוסי כסוסי:
מליכס א כב ד
2. ומלך ישראל
יהושפט מלך יהודה
ישבים איש על כסאו
מלכשים בגדים בגרן
פתח שער שומרון וכל
הנביאים מתנבאים
לפניהם: מליכס א כב י
3. והעורבים מביאים לו
לחם ויבשר בבקר ולחם
ויבשר בערב ומן הנחל
ישתה: מליכס א יו ו
4. ויהרגו שני שרי מדין
ונקדו את זאב ויהרגו
את עורב בצור עורב
ואת זאב הרקוב בקרב זאב
ונקדו את זאב ויאוש
ערב וזאב הביאו אל
דגורן מעבר לירדן:
שופטים ב כה
5. וארם יצאו גדודים
וישבו מארץ ישראל
נערה קטנה ותהי לפני
יאוש נעמן:
מליכס ב ה ב
6. דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם אדם כי
יקריב מכס קרבן לוי מן
הבהמה מן הבקר ומן
הצאן תקריבו את
קרבנם: ויקרא א ב

הנהגות הב"ה

(א) תוס' ד"ה מכס וכו'
וגולה המקודשת איטריין
שלא עלתה לבעלים
לשם חובה ושיאין יכול
נפקא אלא שאין יכול
להקדיש דס"ד:

שיטה מקובצת

(א) הא לא קשיא
ורישא במומר לכל התורה
מציעתא במומר לדבר
אחד (ב) דמשמע הרי אתם
כמותי (ג) דכתיב איש
איש מבית ישראל וגו'
אשר יקריב קרבנו לכל
נדריהם בפרשת (ד) עם
הדומים לבהמה נמוך
יחבת עם (ה) למעוטי
רובע ורובע כדדריש ליה
בב"ק (ו) ומנסך לעבודת
כוכבים. ז"ב ג"א בס"י
ומנסך את היין עורב ע"ז:
(ז) אלא לומר דקרבן אמר
רחמנא. ז"ב ג"א בס"י
דקרבנו אמר רחמנא והאי
לאו קרבנו הוה וכו' (ח) ועוד וי"ל דתרי שמעין ממכס ולגולה המקודשת אצטריך דמכיתו לא נפקא. וז"ל ב"ה בתוס'
כ"י ועיל דתרי ש"מ וגולה המקודשת אצטריך שלא עלתה לשם חובה דמקרא בדרש לפניו ולאוהיו דהיינו אדם
וקרבן. ובס"י אחר כחוב ג"א ועיל דתרי שמעין ממכס וגולה המקודשת אצטריך שלא עלתה לו לשם חובה: (ט) אלא
נותן טעם לדבר אלא דמרכין מומר לדבר אחד: